MŪSŲ PASTOGĖ

Australian Lithuanian Weekly "Our Haven"
Registered for posting as a newspaper category B

XXIX-ji metai — Kaina/Price 50 c. — 23.1.1978 Nr. 3 (1517)

DVI DIENOS TAUT. STOVYKLOJE

VI-ji skautų tautinė stovykla Australijoje praėjo ypatingai gražiai ir sklandžiai. Iš šios stovyklos Mūsų Pastogėje seks platesni reportažai. Čia paduodame žiupsnelį įspūdžių mūsų bendradarbės B. Mockūnienės, stovykloje pabuvusios vos porą dienų. Red.

Dar nespėjus gerai atsikvėpti po vairių Kalėdinių parengimų, Tautinė Stovykla jau šuoliais artėjo į mus. Net Adelaidėje buvo jaučiamas intensyvumas, kuriuo rengėjai ruošėsi stovyklai. Telefoniniai pranešimai, laiškai, o paskutinėm dienom net telegramos "skraidė" iš Melburno su paskutinėm informacijom.

Išvykus jaunimui, negalėjome atsispirti pagundai ir mes, vyresnieji Adelaidės skautai, aplankyti stovyklą.

Toks įvykis Australijoje yra pirmas ir, turint omenyje, kad šimtinė skautų atvyko dešimtį tūkstančių mylių į šią stovyklą, atrodė net būtų nusikaltimas mums nenuvykti į ją, čia pat, už 800 kilometrų. Tat mūsų penketukas ir pakilom į orą ankstyvą šeštadienio rytą.

Brolių Jono ir Algirdo dėka, kurie nepatingėjo atvažiuoti 80 kilometrų, mus sutikti ir parsivežti į stovyklą, galėjome įvykdyti savo svajonę, aplankyti Tautinę Stovyklą. Be jų pagelbos tai būtų buvę neįmanoma, nes jokio transporto tarp stovyklos ir aerodromo nebuvo.

Melbourną gaubė niūrokas rytas. Dangus buvo apsiniaukęs, oras šaltokas ir dažnai pakrapydavo lietutis.

Stovykloje, atrodo, buvo gerokai palyta. Stambūs vandens lašai varvėjo nuo medžių šakų ir lapų ir krito už apykaklių. Miško takeliai bei keliukai buvo gerai nusli dinėti,ir mes ėjome sustingusiomis kojomis, bijodami paslysti ir atsisėsti į purvynėlį.

Užsiregistravę ir gavę tolimesnius nurodymus, ėjome į atitinkamas pastovykles. Čia viskas labai erdviai išdėstyta ir mums atrodė, kad stovyklas skiria kilometrų atstumai.

Pats Gilwell parkas, kuriame vyksta Tautinė Stovykla, labai gražus ir didelis, 11 akrų plotas. Tai australų skautų vadų stovyklavietė, kuriai priklauso dar 200 akrų miško. Čia yra visi stovyklavimui reikalingi įrengimai: katalikų ir anglikonų koplyčios, elektros jėgainė, maudymosi baseinas, dušai, įvestas telefonas. Stovyklavietėje yra nemažai įvairių pastatų: ligoninė, virtuvė, salė ir kt.

Stovyklos komendanto (H. Antanaičio) įsakymu, trys broliai skautai (už kažkokį nusikaltimą atliekantys bausmę), buvo pasiųsti pastatyti mums palapinę. Šį darbą jie atliko greitai ir sklandžiai. Mes grįžusios po pietų jau radome stovinčią erdvią ir gražią palapinę, kur nedelsdamos ir įsikūrėme.

Vos spėjusios užsivilkti uniformas, skubėjom į Akademinio Skautų Sąjūdžio sueigą, kuri vyko netoli vėliavų aikštės, vienoje salėje.

Sueigoje dalyvavo dvylika ASS narių iš įvairių J.A.V. vietovių, iš Adelaidės, Sydnejaus ir Melbourno ir kviestiniai garbės svečiai. Viso apie 50 asmenų.

Sueigą atidarė ASS atstovas Australijoje fil. Iz. Jonaitis. Invokaciją sukalbėjo fil. Pr. Dauknys, MIC. Sueigą pravedė v.s. fil. A. Saulaitis, S.J., iš Brazilijos. Adelaidės skyriaus veiklos apžvalgą davė fil. J. Mockūnas, o Melbourno - fil. Alg. Žilinskas. Užjūrio skautai skudučiais ir kanklėmis pagrojo porą dalykėlių. Fil. Saulaitis, S.J., skaitė paskaitą apie ASS veiklą J.A.V. Buvo padainuota keletas tradicinių ASS dainų ir pristatyta literatūrinio konkurso laimėtoja. Užbaigai buvo parodyta filma iš ASS 50 metų jubiliejaus J.A.V.

Po sueigos, lauke mus pasitiko žavingas pavakarys. Dangus buvo giedras, švietė šilta ir skaisti saulė, o medžių šakas lingavo švelnus vėjelis ir sparčiai džiovino slidžius miško takus.

Šiek tiek pasišnekėję su senais ir naujais pažįstamais bei pasižiūrėję čia pat aikštėje vykusio jaunimo sporto, rinkomės vėliavų nuleidimui!

Aikštėje, šalia lietuviškos trispalvės, skautų ir Australijos vėliavų, plevesavo dar ir visų tų kraštų vėliavos, iš kurių buvo atvykę lietuviai skautai: J.A.V., Kanados, Anglijos, Brazilijos.

Šalia vėliavų sustojo stovyklos vadovybė ir atvykę skautų garbės svečiai, o aplinkui didelę aikštę, išsirikiavę sustojo keturi šimtai uniformuotų skaučių ir skautų iš viso laisvo vakarų pasaulio. Iš pažiūros

Nukelta į psl. 4

Vaizdelis iš VI-sios tautinės stovyklos

T. Valius — Laikrodis (lino režinys)

Įvykiai

ATIDENGTOS MASINĖS ŽUDYNĖS

Sovietų Rusijos disidentai savo pogrindžio spaudoje paskelbė žinią apie masines žudynes prieš demonstruojančius darbininkus. Ir tai buvo ne revoliucijos ar karo metu, o 1972 metais! Šitą žinią persispausdino rusų išeivių laikraštis "Ruskaja Mysl" (1977 m. Nr. 3179) Paryžiuje:

"1972 m. Sov. S-je padvigubintos mėsos ir pieno gaminių kainos, o darbininkams atlyginimai sumažinti 30%. Protestuodami prieš tai Novočerkasko darbininkai paskelbė streiką ir su šeimomis išėjo demonstruoti. Demonstracija vykusi ramiai. Virš žygiuojančių demonstrantų plevėsavo raudonos vėliavos, buvo nešami Lenino paveikslai ir plakatai su taikingais šūkiais. Viskas buvo panašu į iškilmingą gegužės pirmosios eiseną. Miesto aikštėje demonstrantus pasitiko kariuomenės daliniai ir tankai. Staiga į vaikus, moteris ir vyrus pasipylė automatų šūviai. Šaudyta sprogstančiomis kulkomis. Žmonės krito masėmis aikštėje, prie Lenino paminklo.

Po to miestas buvo apsuptas ir imtasi priemonių, kad žinia apie žudynes nepasklistų. Iš kiekvieno gyventojo išreikalautas parašas, kad niekam apie įvykį nepasakos. Nužudytųjų ir sužeistųjų šeimos ištremtos. Vėliau sekė teismai.

Kalbama, kad aikštėje buvo 70-80 lavonų, gi kiek mirė nuo žaizdų, kiek sušaudyta, niekas nežino."

Šį kaltinimą pasirašė Dr. A. Sacharovas, gen. Grigorenko ir 19 kitų disidentų, jų tarpe ir lietuviai: T. Venclova, K. Garuckas, O. Lukauskaitė ir V. Petkus. Iš jų V. Petkus pereitais metais suimtas.

LIETUVIO VARDAS ERDVĖSE

Amerikiečių erdvėlaiviai Voyager I ir II šiuo metu skrieja per erdves į Jupiterio bei Saturno planetas. Juose skrenda ir įrašyti tų mokslininkų vardai, kurie prisidėjo prie šių erdvėlaivių konstrukcijos, jų tarpe ir lietuvio fiziko Dr. Vytenio Vasyliūno, kuris šiuo metu dirba mokslinį darbą Planck Institute Vokietijoje.

***

Apskaičiuojama, kad uranijaus ištekliai Australijoj siekia virš 16 milijardų dolerių! Apskaičiavimai iš žinomų šaltinių, o kiek jų gali būti užtikta naujų!

***

Nuo 1968 m. mirimai širdies priepuoliu Australijoje krito apie 15%. Tas pasiekta geresne medicinine priežiūra, maitinimo kontroliavimu ir per sveikatos centrus panaudojant preventyvines priemones.

Naujų Metų pasiryžimai

Jau buvo kalbėta, kad žengdami į naują laiko tarpsnį pradedame jį su naujais planais ir įsipareigojimais. Tas, be abejo, liečia kiekvieną ir asmeniškai, ir visuomeniškai. Tačiau dažnas iš mūsų, pagal įsisenėjusį paprotį, kuris labai plačiai praktikuojamas ir šiame krašte, padaro ir įvairių, grynai asmeniškų pasiryžimų, net apžadų, ypač kovojant su savo ydomis, kurių, deja, kiekvienas nestokojame. Daugelis, nekontroliuodami savo silpnybių, kaskart vis giliau į jas klimpsta, kol pasiekia liūdnų ir neatitaisomų rezultatų. Dažnai tos asmeniškos ydos ardo ir griauna sveikatą, bet juo labiau kišenę. Deja, retas kas pagalvoja, kad tuos negatyvius polinkius kiek apvaldžius arba ir visai jų atsisakius būtų galima labai daug gero padaryti ne tik sau, bet ir mūsų tautiniams reikalams. Tik apskaičiuokime, kiek per metus praleidžiame pinigų dūmais berūkydami, išgerdami, belošdami! Per visus sudėjus susidarytų pasakiškos sumos. Jei bent dalį tų nepateisinamų išlaidų skirtume kilnesniems tikslams - spaudai, mokykloms, visuomeniniams užsimojimams, veikiantiems fondams, kurių ištekliai eina mūsų kultūriniams ar tautos laisvinimo darbams, mes galėtume padaryti stebuklus.

Suprantama, ne kiekvienas tiek valingas, kad padarytų staigius posūkius ir savo įsisenėjusių ydų radikaliai atsisakytų. Tačiau bent intencija jas apvaldyti stengiantis jas mažinti, o ne plėsti, jau būtų didelis žingsnis į gerą pusę.

Sunku sudaryti ateinantiems metams sąmatą, kiek gali susidaryti išlaidų tokiems neprievartiniams "mokesčiams", kuriuos mokame už savo silpnybes. Gal geriausia būtų atsigręžti į praėjusius metus, ir gal nesunku būtų apskaičiuoti bent apytikriai, kiek išleista cigaretėms, alkoholiui, arklių lenktynėms, ištaigingiems pobūviams, lošimų klubams ir t.t. Ne vienas turi dar ir slaptų polinkių, kas irgi brangiai atsieina. Susumavus kitam net plaukai gali pasišiaušti: kiek pralaidokauta, ir kas tuo laimėta! Tokio fakto akivaizdoje gal būtų lengviau vienokį ar kitokį metinį pasiryžimą sau pasistatyti: jei nenukirsti, tai bent pusiau ar dalinai sumažinti pereitų metų išlaidas šiems metams, ir tuo keliu sutaupytus pinigus ar bent jų dalį skirti lietuviškiems reikalams. Sakysite, tuščios kalbos? Priešingai, tai labai realus pasiūlymas ir nepaneigiamai naudingas kiekvienam ir asmeniškai, ir visuomeniškai. Asmeniškai, nes tuo būtų grūdinama valia, suvaržyti neigiami polinkiai ir daugeliu atvejų apsaugota ir gal net pataisoma sveikata. Šioje vietoje negalima nepaminėti gražiaus pavyzdžio iš pereitų metų, kai Stasė ir Vincas Makarevičiai iš Beechworth (Vic.), švęsdami savo 30 metų vedybinę sukaktį, vietoj ta proga jubiliejinio pobūvio, Mūsų Pastogei paskyrė 200 dolerių. Tai ne tik sektinas pavyzdys, bet ir tautiniai moraliniu požiūriu pastatytas pasigėrėtinas sukaktuvinis paminklas.

Būtų galima ir daugiau priskaičiuoti gražių ir pozityvių naujametinių pasiryžimų. Sakysime, lietuvių kalbos stiprinimas ir net jos sugrąžinimas kai kuriose šeimose. Po tiek metų visi pramokome tiek vietinės kalbos, kad nesunkiai susikalbame ja tiek namie, tiek ir už namų. Tačiau įsisavinus vieną kalbą tuo pačiu nukenčia lietuvių kalba. Daugely šeimų lietuvių kalba galioja tol, kol dar vaikai neina į mokyklą, bet vos tik vaikai pradeda lankyti mokyklą ir pramoksta angliškai, gal net nejučiomis namie vyksta pokalbiai angliškai arba pusiau angliškai. O parodžius kiek daugiau valios nesunku namuose išlaikyti ne tik nesužalotą lietuvių kalbą, bet ir lietuvišką dvasią. Juk turime ne vieną skatinantį pavyzdį, kad net ir kita taučiai, vedybiniu ar kitokiu būdu įėję į lietuvišką šeimą, pramoksta gražiai lietuviškai ir gyvena lietuviškai. Tokios yra Cox, Pullinen šeimos Sydnejuje, Stalbų šeima Adelaidėje, Gailių šeima Geelonge - tai tik keli pavyzdžiai iš daugelio.

Žodžiu, galima daug dalykų rišti su naujamečiais pasiryžimais ar įsipareigojimais, kurie būtų naudingi ir prasmingi tiek asmeniškai, tiek tautiškai - visuomeniškai, o drauge žadintų ir mūsų ambicijas bei keltų lietuvio kaip tokio prestižą ir garbę.

(v.k.)

Po ilgos ir sunkios ligos mirus mūsų apylinkės uoliam lietuviui
JONUI SAVICKUI,
jo giminėms ir pažįstamiems reiškiame gilią užuojautą.

Newcastle Apylinkės Valdyba
Newcastle Lietuvių Choras

Mūsų mielą draugą Praną M a t i u k ą ir jo šeimą, mirus jo broliui KAZIMIERUI Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

V. ir N. Ratkevičiai
J. Naujalienė

KODĖL SOV. SĄJUNGOJE PERPILDYTOS BAŽNYČIOS

Sovietinė propaganda garsiai skelbia, kad Sov. Sąjungoje esanti pilna religinė laisvė, kad bažnyčios perpildytos tikinčiaisiais. Tą patį patvirtina ir įvairios delegacijos iš Vakarų, kurios nuvykusios į ten pamaldų metu mato perpildytas bažnyčias tikinčiaisiais. Susidaro įspūdis, jog ten religinis gyvenimas klesti ir jokių suvaržymų nesijaučia. Visai įtikinantį atsakymą duoda Australijoje viešėjęs Tomas Venclova. Jis teigia, kad tiesa, jog bažnyčios, ypač didmiesčiuose, yra pilnos tikinčiųjų ir tai ne varu KGB suvarytų, kad tuo parodžius užsienio žurnalistams bei specialioms misijoms, jog religinė praktika sovietuose nevaržoma. O reikalas yra visai paprastas: kai, pavyzdžiui, didmiesčiuose iš keliasdešimt anksčiau veikusių bažnyčių tepaliktos neuždarytos tik kelios, tad visai natūralu, kad į pamaldas suvažiuoja tikinčiųjų iš tolimiausių vietovių, nes, anot T. Venclovos, tikėjimas Sovietų Sąjungoje ir po 60 metų nėra sugriautas, o gyvas, gi pastaruoju metu dėmesys religijai ypač pagyvėjęs, ypač jaunosios inteligentijos tarpe. Tiesa, sako T. Venclova, kad sovietinis režimas tikinčiuosius kietai varžo, tačiau žmonės su tuo nesiskaito ir net drąsiai savo tikėjimą išpažįsta, tuo pabrėždami savo konstitucijoje užtikrintas teises. Tokiu spaudimu valdžia tik padidina disidentų eiles. Nežinančiam tikrosios padėties sekmadieniais perpildytos bažnyčios tik patvirtina sovietų propagandą. Jeigu vietoj poros bažnyčių veiktų keliasdešimtis, tai suprantama, bažnyčiose grūstis nebūtų.

Ateina JAUNIMO KONGRESAS

"Į visuomeninį gyvenimą žengia po Antrojo pasaulinio karo subrendę lietuviai. Jų tautinę sąmonę ir vertybių sistemą sąlygoja socialinė, politinė ir kultūrinė patirtis, sukurta jau išeivijoje. Ši patirtis iš esmės skiriasi nuo tos, kuri formavo kartas, augusias Lietuvoje.

Jaunimui yra sunku organiškai įsijungti į jam svetima patirtimi pagrįstą veiklą; pilnas išeivio asmenybės išvystymas reikalauja aktyvaus dalyvavimo dviejose visuomenėse — lietuviškoje ir gyvenamo krašto.

IV—TOJO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO TIKSLAS: naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje!"

Šį tikslą patvirtino IV-tojo PLJK Ruošos komiteto nariai Hiuttenfelde, Vakarų Vokietijoje, 1977 m. lapkričio 5 d.

KETVIRTASIS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS ĮVYKS 1979 metais liepos 11 — 29 d.d. EUROPOJE

IV-tojo PLJK Ruošos komitetas posėdžiavo 1977 m. lapkričio 5 d. Hiuttenfelde, Lietuvių Vasario 16 Gimnazijoj, ir pramatė sekančią kongreso eigą:

1979.VII.11 — 1979.VII.18 : Kongresinė stovykla. (Čia galės dalyvauti visas lietuvių jaunimas. Tikimasi 500 dalyvių).

Stovykla įvyks prie Londono, tikriausia "Royal Holloway College".

1979.VII.14 : Oficialus kongreso atidarymas Londone, "Queen Elizabeth Hall". Kviečiama visa lietuviška visuomenė.

1979.VII.19 — 1979.VII.27 : Studijų dienos, kurios bus pravestos Altenberge prie Koeln'o (Vokietijoje). (Čia galės dalyvauti tik jaunimo rinkti atstovai).

1979.VII.27 — 1979.VII.29: Kongreso iškilmingoji dalis ir uždarymas, Koenigsteine prie Frankfurto ir Frankfurte (Vokietijoje). (Kviečiami visi lietuviai).

Pramatyta: talentų vakaras, parodos, uždarymo aktas ir supažindinimas su studijų dienų rezultatais, koncertas, banketas ir iškilmingos pamaldos.

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO RUOŠOS KOMITETO ADRESAI:

PREZIDIUMAS: nariai: Andrius Šmitas (pirm.), Alfredas Lucas (vicepirm.), Kęstutis Ivinskis (reikalų vedėjas), Romas Šileris (iždininkas), Raimonda Šreifeldaitė (sekretorė).

Būstinės adresas: 4 Weltkongress der Litauischen Jugend c/o Kęstutis Ivinskis Oppelner Str. 61 5300 Bonn 1

Studijinės ir akademinės programos komisija: Vincas Bartusevičius, Danziger Str. 73 5560 Wittlich.

Kultūrinės programos komisija: Kristina Pauliukevičiūtė, Rubinstr. 5 8000 Muenchen 50

Techninė komisija (rūpinasi patalpomis ir kt.) :Vingaudas Damijonaitis, Sudetenstr. 30 6301 Webertal / Rotheim.

Lėšų telkimu rūpinasi Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdyba (Romuva, 6840 Lampertheim Huettenfeld).

Aukas prašome siųsti: 4 Weltkonress der Litauischen Jugend. Konto Nr. 8.9257.04 Volksbank Kreis Bergstrasse, Bankleitzahl 553 915 00 6840 Lampertheim.

A.A.
SERGEJUI OSINUI
mirus, jo žmoną Oną, dukras Mariną ir Valentiną su šeimomis bei visus artimuosius liūdesy nuoširdžiai užjaučia

G. ir L. Petrauskai
E. Petrauskienė

Inž. SERGEJUI OSINUI
mirus, jo žmoną, dukras Mariną ir Valentiną su šeimomis, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

K. Vaserienė
Z. ir S. Stankūnavičiai
J. ir V. Rekešiai

Lietuvių Sodybos Engadine gyventojui
A.A.
SERGEJUI OSINUI
mirus, jo šeimai reiškiame gilią užuojautą.

S.L.Mot. Soc. Globos D-jos Valdyba ir
Lietuvių Sodybos patikėtinės

TELESFORAS VALIUS

Dail. Telesforo Valiaus netekus

Dail. T. Valius

Rodos, gal net ir neturėtume justi, kad pereitų metų gruodžio 1 d. Toronto mieste, Kanadoje, mirė vienas iš iškiliausių mūsų vyresnės kartos dailininkų - Telesforas Valius. Tačiau jo kaip dailininko ir kaip lietuvio atsiekimai ir kūrybiniai laimėjimai yra lygiai tiek pat reikšmingi ne tik Kanados lietuviams, bet ir visai lietuvių tautai, o taip pat ir Australijos lietuviams nežiūrint atstumų. Todėl ir mums neužtenka jam mirus pasitenkinti vien tik trumpa kronikine žinute.

Telesforas Valius yra giliai įsipilietinęs menininkas ne tik lietuvių meno istorijoje, bet ir plačiai pripažintas plačiame pasaulyje. Tai liudija jo laimėtos gausios tarptautinės premijos, jo brandūs darbai įsigyti didžiųjų meno galerijų, jo pripažinimai meno žurnaluose ir enciklopedijose. O tai reiškia, kad drauge su dail. Valium visur neatskiriamai eina ir lietuvio vardas.

Kaip dailininkas T. Valius pradėjo savo kūrybinį kelią kaip grafikas ir tokiu išliko visą gyvenimą. tai bene sunkiausia dailės technika, kuri reikalauja iš menininko nepaprastos precizijos, įžvalgumo, begalinės kantrybės ir vaizduotės. Grafika gal dėl to ir laikoma vaizdinio meno pagrindu. Meno istorijoje žinomieji didieji meistrai daugumoje ir buvo iš pradžių grafikai.

Dail. Telesforą Valių kaip dailininką labai taikliai pristato Lietuvių Enciklopedijoje Henrikas Nagys (L.E. XXXIII, 32-33 psl.), kurį čia ir cituojame:

"Visa Valiaus kūryba yra pirmiausia giliai žmogų ir žemę mylinčio menininko pasisakymas. Meistriškai ir virtuoziškai apvaldęs kiekvieną techniką, Valius pagrindinį dėmesį skiria tam, ką nori pasakyti žmogiškajai tiesai, kuri yra jo kiekvieno kūrinio branduolys, įprasminąs kūrybinę pastangą. Todėl Valiaus darbuose nerandame trumpalaikių eksperimentų, išorinio blizgesio, neišbaigtumų. Kruopščiai ir su reta rimtimi jis komponuoja savo kūrinius, rūpestingai atrinkdamas tik pačius būtiniausius elementus ir juos pajungdamas pačiai esminei idejai. Liaudies kūryba, davusi jam ir jo kartos dailininkams (Augiui, Petravičiui, Ratui ir kt.) Valiaus grafikos ir kituose darbuose rado dramatiškiausią ir žmogiškai giliausią sprendimą. Mūsų žemės ir mūsų žmogaus likimas jau pirmuosiuose Valiaus kūriniuose sprendžiamas su gilia įžvalga ir stipria dramatine jėga... Nemažiau Valiaus kūrybai yra ir linijos bei faktūruotos plokštumos elegancija, auksakališkai išbaigta iki subtilaus skambėjimo, nieko nepaliekant atsitiktinumui arba paviršutiniškai bravūrai. Gausios knygų iliustracijos Valių pristato kaip rafinuotą, gerai iliustruojamą medžiagą pažįstantį dailininką, jautriai perduodantį visus teksto niuansus ir knygos autoriaus savybes. Lietuvių grafikos istorijoje Valius yra vertai pelnęs vieną pačių iškiliausių vietų, o šiandie jis taip pat laikomas vienu pirmųjų Kanados grafikų. Būtina paminėti, kad Valius yra sukūręs visą eilę smulkesnių kūrinių įvairioms mūsų organizacijoms, žurnalams bei periodiniams leidiniams, kur jo kaltas, teptukas ar plunksna atliko išliekančių iliustracinio meno pavyzdžių".

Stlizuotas vytis, plačiai naudojamas oficialių raštų ir laiškų antgalvėse

Kalbant apie paminėtus smulkesnius Valiaus darbus, net tie populiarūs lipinukai šiandie vartojami ant automobilių bei stilizuotas vytis, plačiai vartojamas ant oficialių blankų yra dail. T. Valiaus darbai.

Minėtinas T. Valius ir kaip geras pedagogas, dėstęs grafikos meną Vilniaus Meno Akademijoj, Ecole des Arts et Metier mokykloje Freiburge, Kandos technologijos instituto dailės skyriuje. Būtina pastebėti jo kaip pedagogo svarumas ir įtaka, nes visa eilė jo buvusių mokinių iškilo kaip pirmaeiliai dailininkai (Romas Viesulas, Vytautas Ignas, Algirdas Kurauskas Amerikoje, Henrikas Šalkauskas, Algirdas Šimkūnas Australijoje, ir kt.).

Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių ženklas, suprojektuotas dail. Telesforo Valiaus.

Lipinukas ant automobilių T. Valiaus projektas

Dail. Telesforas Valius gimė 1914 m. liepos 10 d. Rygoje, jaunystę praleido Telšiuose, Žemaitijoje, mokėsi Kauno Meno Mokykloje ir pas dail. A. Galdiką baigė grafikos studijas. Buvo surengęs savo parodų visuose didžiuosiuose meno centruose Europoje ir Šiaurės Amerikoje drauge laimėdamas pirmaeilių premijų ir pripažinimą.

T. VALIUS KELIONĖ

P. Morkūno sukaktis

65-tasis GIMTADIENIS

Petras Morkūnas 1977 gruodžio 16 dieną nuplėšė savo metinio kalendoriaus šešiasdešimt penktąjį lapą. Metų slenktyje nuplėšto kalendoriaus lapų skiautės dingo, tačiau tas laikotarpis Petro gyvenime paliko malonių ar liūdnų, varganų ar linksmų bet nenykstančių prisiminimų, kurie slenka drauge kaip neatskiriami jo gyvenimo palydovai.

Savo vaikystę bei jaunystę Petras praleido Vilniuje. Čia jis baigė Vytauto Didžiojo lietuvių gimnaziją. Lenkų okupacijos laikais Vilniuje lietuvių gyvenimo bei mokymosi sąlygos buvo nelengvos. Tačiau anos aplinkybės dar labiau skatino bei stiprino lietuvių jaunimo tautinį susipratimą grūdinadamos pasiryžimą savoms aspiracijoms. Gimnazijoje būdamas Petras aktyviai dalyvavo sporte: krepšinio ir bėgikų komandose. Buvo jis taip pat veiklus skautas. Turėdamas vaidybinių polinkių, buvo aktyvus Vilniaus Vaidylos teatro aktorius. Gamta ji apdovanojo geru balsu, kurį jis sėkmingai tobulino Vilniaus Konservatorijoje. Su Vaidylos teatru Petras gastroliavo įvairiose Vilniaus krašto vietovėse. Šis teatras statomais tautiniai patrijotiniais veikalais lengvino bei skaidrino lenkinamą vietos lietuvių nuotaiką. Greta spektaklių, Vilniaus apylinkėse buvo ruošiami ir koncertai, kuriuose Petras kaikuriuos muzikos kūrinius padainuodavo solo.

1938 m. Kaune ruoštoje pirmojoje tautinėje olimpijadoje jis dalyvavo Prano Žižmaro vadovaujamoje Vilniaus lietuvių sportininkų komandoje.

Rusams Lietuvą okupavus, P. Morkūnas, kaip daugelis kitų lietuvių, emigravo į Vokietiją; iš čia 1947 m. pirmuoju lietuvių transportu atvyko į Australiją ir nuo pat pirmųjų dienų įsijungė čia į lietuviškąją veiklą. Turėdamas patyrimo muzikoje ir vaidyboje padeda Melbourne organizuoti lietuvių chorą. 1950 m. suorganizuoja lietuvių teatro grupę, kuri intensyviai dirbdama po trumpo laiko suruošė keletą spektaklių. Norint turėti lankstesnį lietuviškosios dainos populiarinimo vienetą, buvo suorganizuotas Melbourno vyrų oktetas, kuriam vadovauti ėmėsi Morkūnas. Šis oktetas turėdamas gerą balsinę medžiagą, daug kur atstovavo lietuvius australų bei kitų tautybių parengimuose. Aplankė daugelį lietuvių kolonijų Australijoje neišskiriant ir Tasmanijos, kurią lankė net porą kartų. Gražiai susidainavęs, oktetas išleido savo įdainuotą plokštelę.

Jau eilė metų Petras vadovauja Melbourno lietuvių bažnytiniam chorui, kuris gieda ne tik kas sekmadieniais parapijose lietuviams, bet dalyvauja ir kitur viešuose tautybių bažnytiniuose parengimuose. Jau paruošė išleisti šio choro įdainuotų bažnytinių giesmių plokštelę.

Pasitaiko, kad bendruomeninės bei kultūrinės veiklos entuziastams būna šeimyninių kliuvinių. Petro gyvenimo draugė Vera, pati būdama uoli bendruomenininkė, nuolatinė Socialinės Globos Moterų Draugijos valdybos narė, jam ne tik netrukdo, bet dažnai patarimais talkindama darbui paskatina.

Nenuostabu, kad lietuviškoje šeimos nuotaikoje augdamas ir Petro ir Vera sūnus Šarūnas išsirinko, tarsi tautinės palaimos iš Kanados atsiųstą Gyvataro tautinių šokių šokėją Anelę Kaminskaitę sukurdamas su ja lietuvišką šeimą. Vestuvių puotai Morkūnai vyko į Hamiltoną, Kanadoje, pas Anelės tėvus.

Savo paslaugumu bei prietelišku nusiteikimu Morkūnas sutelkia apie save dainos ir giesmės mylėtojus o su jais drauge dirbdamas atlieka didelį lietuvišką darbą. Šalia to, Morkūnų šeimos piniginė visada plačiai atidaryta lietuviškiesiems bendruomenės reikalams.

Iš kasdieninio darbo privalomos rutinos išėjus į poilsį, linkime Petrui geriausios sveikatos bei nuotaikos jo asmeniniuose ir bendruomeniniuose užmojuose.

Kaimynas

Dvi dienos...

Atkelta iš psl. 1

jie atrodė visi paprasti skautai, bet po ta kuklia uniforma plakė kilnios lietuviškos širdys ir slėpėsi talentai bei sugebėjimai, kurie tik retkarčiais prasiveržda vo prie laužų ar kitomis progomis. Kaip pas daržininką randi šimtus įvairių rūšių gėlių ir augalų, taip ir čia, tame sąskrydyje, patyrinėjęs rastumei įvairiausių profesijų, įvairiausių individų, asmenybių bei talentų. Bet jie visi labai kuklūs, paprasti, visų krūtines dengia paprastutė skautiška uniforma, o širdys kyla "ad meliorem!" ir visus juos jungia vienas ir tas pats obalsis - Dievui, Tėvynei ir žmonijai!

Po įsakymų ir raportų, garsiai per mikrofoną nuskambėjo stovyklos adjutanto Dr. R. Šarkio komanda: stovykla ramiai. Gavosi visiška tyla. Tik už lietuviško kryžiaus, ant eukalipto šakos sutūpusi kukabūrų porelė, gal išgąsdinta tos smarkios komandos, garsiai prašneko, lyg vienas kito klausdami: ka, ka, ka, ka... (jis sako?..)

Svečių akys nukrypo į Australijos juokdarius, tupinčius ant šakos, o vėliavos pamažu leidosi žemyn.

Po vakarienės, kurią sudarė sriuba, bulvių košė, kepsnys, daržovės, ledai, kompotas, švieži vaisiai, kava ar pienas, buvome pakviestos pas skautininkus į laužą. Bendro laužo šį vakarą nebuvo, nes stovykla rengėsi svečių dienai, sekmadieniui.

Broliai skautininkai sutiko mus prie savo pastovyklės vartų, virš kurių buvo užrašyta: "Seniai - skautininkai". Stovykla juos pavadino Seniai skautininkai ir tas vardas, atrodo, prigijo.

Laužas sukrautas iš storiausių rąstų, kurį užkurti vienu degtuku buvo pakviesti - ilgiausiai skautavęs skautininkas v.s. Dr. A. Mauragis, ir jauniausia skautininkė iš J.A.V. Laužą jie užkūrė sėkmingai ir netrukus jis jau liepsnojo visu veržlumu. Aplinkui laužą, ant gulinčių medžių kamienų, užtiestų antklodėmis, susėdo skautininkės, skautininkai ir akademikai skautai-ės. Laužą pravedė gabus ir balsingas skautininkas, kun. A. Saulaitis, S.J., iš Brazilijos. Pasišviesdami kišeninėmis lemputėmis dainorėlius, dainavome prie liepsnojančio laužo iki vidurnakčio. Buvo ir pasirodymų. Fil. Dr. N. Ratkevičienė gražiai padeklamavo Brazdžionio eilėraštį, o s. P. Kalvaitienė paskaitė vieno lituanistinės mokyklos mokinio Bostone rašinį apie karvę. Labai įdomus rašinys vaiko, nemačiusio gyvos karvės.

Dainos tylų vakarą miške skambėjo nepaprastai gražiai, nes susirinkusiųjų tarpe buvo ypatingai gražių balsų. Kas jie tokie, nespėjome patirti, bet keletas jų galėjo būti solistai. Jau buvo vidurnaktis, laužas baigė degti, bet, atrodo, niekas nenorėjo skirstytis. Dar stovėdami ratu, maldai sujungtomis rankomis, dainavome keletą dainų.

Reikėjo grįžti į savo stovyklą apie porą kilometrų miško keliais. Kas norėjo galėjo važiuoti mašinomis, bet mes nutarėme pasivaikščioti. Susikabinusios po tris, visa grupė traukėme į sesių stovyklą. Dangus buvo žvaigždėtas, naktis graži. Skautininkė Paulina Kalvaitienė, buvusi adelaidiškė, dabar bostoniškė, gerai pažįstanti stovyklavietę, sėkmingai mane ir sesę Stasę "nuvairavo" prie pat mūsų palapinės.

Ryte, dar prieš šešias, mane pabudino rytinis paukščių koncertas. Rėkė megpajai, juokėsi kukabūrai, lyg botagu čaižė whip-birds. Toli miško pakraštyje jiems atsiliepė karvė ilgesingu mūūū... Kažkur vėl burkavo laukiniai karveliai. Gulėjau ir klausiausi to gražaus koncerto, bet keltis dar nenorėjau, nes rytas buvo šaltas ir drėgnas, o maiše taip šilta.

Kylačios saulės spinduliai pradėjo skverbtis per plyšius ir į mūsų palapinę. Paukščiai aprimo. Staiga pasigirdo daina. Iš karto tyliai, paskui garsiau ir garsiau. Išlindau iš maišo ir atrišusi palapinę dairiausi, norėdama patirti iš kur ateina ta daina. Ogi mūsų ankstyvosios sesės skautininkės! Septynios. Vienos apsivyniojusios pilkomis antklodėmis, kitos su "parkomis" ir kapišonais ant galvų, kaip pilkų paukščiukų būrelis sustojusios prie viršininkės palapinės, suglaudusios galvutes, tyliai dainavo:

"Vai kelkitės, vaikeliai,
gamta jau atsigavo,
saulutė aiškiai šviečia,
gegutė užkukavo,
ku-ku, ku-ku, ku-ku, ku-ku..."

Iš eilės jos ėjo prie kiekvienos palapinės ir žadino iš miego. Joms besiartinant prie mūsų palapinės, mes iškišusios galvas pro plyšius, pradėjom irgi kukuoti. Nuskambėjo juokas...

Rytas nors šaltokas, bet giedras ir žadėjo gražią dieną.

Sekė įprasta stovyklinė rutina: keltis, praustis, mankšta, rengtis, tvarkyti palapinę, skubėti į vėliavos pakėlimą.

Šį rytą kai kurie vienetai truputį vėlinosi. Atrodo daug kas mažai miegojo. Vyr. skautės 4-tą val. ryto turėjo įžodį, o skautai ir skautai vyčiai turėjo naktinį žygį iki antros valandos. Pavėlavę jūrų skautai rikiuotėje bėgo į savo vietą, vėliavų aikštėje, kur jau visa stovykla stovėjo išsirikiavusi. Vyr. skautės, sutartinai paleido "raketę"("vaje, vaje, vaje..."/Adjutantas per garsiakalbį kažką ragino skubėti: bėkit-skubėkit, bėkit-skubėkit!, o vyr. skautės, tos didžiosios išdaigininkės, sutartinai leido šūkius: mes laukiam, laukiam, laukiam! Vieną minutę laukiam. Dvi minutės, trys minutės...

Tur būt, tik vieną minutę pavėlavę, visi stovėjo savo vietose. Tik trūko vilkiukų. Adjutantas paaiškino, kad vilkiukai miega... su komendanto leidimu!

Po pusryčių buvo įsakymas visiems rinktis į aikštę, kur turėjo įvykti parado generalinė repeticija. "Marširavo" stovykla beveik iki pietų. Eisenas filmavo Melbourno televizijos stotys.

Šiandien svečių diena. Po pietų pasklido paplito lankytojai po visą stovyklą. Lankė ne tik lietuviai, bet ir latviai, ukrainiečiai, lenkai, rusai.

Penktą valandą Mišios katalikų koplyčioje. Mišias koncelebravo čia stovyklaują trys kunigai: fil. Pr. Dauknys, MIC., kun. P. Butkus ir fil. A. Saulaitis, S.J. Per Mišias skautės giedojo, pritariant gitara. Fil. A. Saulaitis pasakė nepaprastai gražų pamokslą. Prie Komunijos ėjo labai daug skautų ir svečių.

Po mišių svečiai ėjo į aikštę, o skautai rikiavosi eisenai. Kiekvienas tuntas ėjo su savo vėliava. Oficialioji dalis, kaip paprastai, užtruko gana ilgai. Čia buvo sveikinimai, padėkos, apdovanojimai.

Vėliau stovykla pavaišino visus svečius vakariene, po kurios ėjome į laužą. Šį vakarą laužas vyko stovyklos laužavietėje, kuri yra miniatiurinė graikų amfiteatro kopija. Maždaug dviejų metrų aukštumo laužas liepsnojo ir spragsėdamos kibirkštys kilo aukštai į viršų. Nustebę kukabūrai skraidė aplinkui šūkaudami ir juokdamiesi.

Laužo pasirodymai buvo gerai parengti ir visi labai juokingi. Laužavedžių čia buvo keletas. Programa vyko sklandžiai ir įdomiai ir, atrodo, visiems ji labai patiko. Sumanūs ir gabūs mūsų skautai! Nuoširdus ačiū

Nukelta į psl. 5

MES GALIME

JUMS

PADĖTI:

* surasti darbą ar įsigyti specialybę
* sveikatos vaikų priežiūros klausimais
* pensijų ir paramų šeimoms reikalais
* anglų kalbos mokymosi reikalu
* teisiniais patarimais

Visų savo teisių ir jums priklausančių privilegijų išsiaiškinimui rašykite mums šiuo adresu

Information Branch
Department of Immigration &
Ethnic Affairs
P.O. Box 262,DICKSON 2602, A.C.T

arba skambinkite telefonu:

Sydney (02)
221 1111, Melbourne (03) 662 3000,
Brisbane (07) 225 2233, Adelaide
(08) 50 3650, Perth (09) 322 3366

AUSTRALIA

Jūsų Australijos vyriausybė

Dar autentiškumo klausimu...

ANSAMBLIAI IR JŲ DRABUŽIAI

Genovaitė Kazokienė, savo straipsnyje "Autentiškumas ir lietuviškumas" (Mūsų Pastogė Nr. 48, 1977.12.5) gražiai nusako skirtumus tarp liaudinio autentiškumo ir lietuviškumo. Bet gi jos pažiūra į etnografo - etnologo funkcijas tautinių rūbų kūrime mano nuomone nėra visai priimtina. Tiesa, kad (1) etnografas medžiagą renka, (2) etnologas ją analizuoja ir atskiria "kas mūsų, kas rusų", tačiau jau trečioji fazė, būtent tautinių elementų, dargi šventadieniškųjų, iškėlimas priklauso menininkui - ne etnologui. Pastarasis yra mokslininkas, kuris lygiai išeiginius, kaip ir darbo objektus, reiškinius ir meną studijuoja aplamai, o tendencingais iškėlimais, nuslėpimais normaliai neužsiiminėja. Etnologo darbo vaisiais naudojasi įvairūs menininkai, to meno publikuotojai, net eksportuotojai, na, ir šiaip eilinis žmogus, siekiantis liaudiškai kurti ar puoštis. Šitoje trečioje fazėje liaudies menas mus pasiekia įvairiopai: kartais - kaip aukšto ar net pasaulinio lygio kūrinys, bet dažniausiai mes turime pasitenkinti vidutiniškumu ir net sielvartaujame dėl kitčo - chaltūros gausos.

Kaip tik galvojame,kad tas menas jau tinkamo lygio, jį "parduodame" - savo tautos ir svetimųjų masėms.

Dabar, kalbant tik apie tautinius ansamblius, automatiškai jų vertę matuojame, įkainojame eksportinės prekės masteliu. Manome, kad visų ansamblių tikslas yra patraukti ne tik savąsias, bet ir kitų tautų mases savo jaunais gražučiais veideliais, šypsenomis ir miklumu, net akrobatika. Mat, kitų tautų žiūrovas, kaip ir dauguma išeivių, nėra susirišęs su mūsų istorija, mūsų ekologine, etnine pasaulėjauta, laukia tik liaudiškojo šokio pramogos, etninių staigmenų.

Tokiems tikslams tarnauti pradėjęs "Lietuvos" ansamblis rūbus stilizuoja, pritaiko juos rampų šviesoms - scenai. Kaip gerai jie šitą meną išpildo, koki tie dažniausiai Balčikonių, o kartais Mataitienės sukurti scenai tautiniai rūbai - nėra šio rašinio tikslas analizuoti. Bet reikėtų ir apie juos kritiško, išmintingo žodžio.

Visai kitokiems tikslams yra skirtas P. Mataičio vadovaujamas ansamblis. Jisai yra mūsų ir mums lietuviams sukurtas. Ir tiems, kur jau praradome savo etninę pasaulėjautą, bet ilgesingai jos jieškome, ir tiems kur nori pažvelgti į gyvą mūsų liaudies šokio ir dainos praeitį. Šito ansamblio kartais rūstūs veidai ar draugiškas dialogas su saule, ar povelė, dvarų soduose matyta, ar monotoniška daina bei lėtesnis šokis, nuometas, šiurkštesnio audimo rūbas, - tai mano tauta savo pirmapradėje skaistybėje, rūsybėje ar užsisvajojime. Tai mes - dvarų lenkinami, bet tų pačių dvarų kartais ir žadinami; tai mes kasdieniniuose, o ir išeiginiuose rūbuose: tikri, sau atviri. Juk skundžiamės savo liaudiškojo meno išpildytojų nutolimu nuo tikrojo lietuviškumo. Todėl džiaukimės, kad atsirado menininkų grupė, kuri mus grąžina į pradinius dainų, šokių bei rūbų šaltinius.

Jeigu kam sunkiai suvokiami "Lietuvos" ir P. Mataičio ansamblių skirtingi pobūdžiai, tai reikėjo G. Kazokienei tuos skirtumus paryškinti, o nesuplakti jų krūvon. Visai netikslu D. Mataitienės sukurtų "Lietuvos" ansambliui drabužių nuotrauka iliustruoti Povilo Mataičio ansamblio rūbų kritikos rašinį. D. Mataitienės pagrindinė profesija yra sceninių rūbų kūryba ir jeigu ten pagal nurodymus arba šokio - dainos tematiką ji ir sukuria kažin kokį lyg ir lietuviškos gimnazistės "tautinį" stilizuotą rūbą scenai, ar dainų šventės paradui, tai tas drabužis nieko bendro neturi su P. Mataičios ansamblio veikla ir uždaviniais. (Lituanologams, rodos, netektų aiškinti apie mūsų kūrėjų dvilypę būseną.)

Nereikia rankų laužyti nei "giliai giliai susimąstyti", kai ansamblis kartais rodo praėjusių šimtmečių didžiumų ar mažumų, dvarų ar miesčionių autentiškus rūbus. Ne vien rūbus rodo, o ir šoka. Gi senukas žiūrovas Rumšiškėse kikena klausydamasis žargono. Ar tai jau tautiniam reikalui grėsmė? Šitokios mažumų programos sudaro tik mažą P. Mataičio ansamblio repertuaro dalį. Mes, kikenantis senukas ir visas pasaulis žino, kad svetimų įtakų būta, ir kas svarbiausia - yra! Žymiai svarbiau, kad šito unikalaus ansamblio pagrindinį repertuarą sudaro sutartinės ir kitos gerai atrinktos ir nuostabiai liaudiškai išpildomos autentiškos lietuviškos dainos, kurių mes, tarsi analfabetai, nežinojom, negirdėjom. Ansambliui sukurti rūbai yra spalvingi, lietuviškai autentiški, išskiriant tik tuos atvejus, kai rodoma miestiečių ar mažumų įtaigojimą vaizduojanti repertuaro dalis.

Jadvyga Čiurlionytė, meno mokslų daktarė, konservatorijos profesorė rašo: "Pagaliau susilaukėme gyvo mūsų praeities liaudies meno atkūrimo. Išvydome jį ne knygose, ne užrašytą natomis, išgirdome ne stilizuotai atliekamą chorą - suskambo jis tarsi gyvas dėka mažo būrelio entuziastų... Pilnai atskleisti senojo mūsų liaudies meno esmę, atkurti sutartinių dainavimo ir choreografijos specifiką yra nelengva. Tačiau mažas P. Mataičio suburtas kolektyvas įrodė, kad didelė meilė ir pasiryžimas suranda kelius įgyvendinti net ir sunkų sumanymą."

Paminėtina, kad P. Mataičio pagrindinį, taigi autentišką lietuvišką repertuarą pradėjo sekti ir Vilniaus Universiteto bei Elektrografijos instituto liaudies ansambliai, žinovų aukštai įvertinti.

Susirūpinę tautiniu identitetu, objektyviai vertinkime visus, kurie mums tose išsilaikymo pastangose padeda.

D. Simankevičienė

PRIERAŠAS:

Vis tik autentiškumo nepakanka

Mano rašinyje "Autentiškumas ir tautiškumas" (žiūr. Mūsų Pastogė 1977 m. Nr. 48) buvo iškeltas principas: ar autentiškumas yra vienintėlis ir pakankamas kriterijus lietuviškų tautinių rūbų atkūrime. Tai nebuvo nei kokio filmo, nei kokio ansamblio kritika, nors duoti pavyzdžiai buvo paimti iš įvairių šaltinių. Ten nebuvo liečiamas joks kitas aspektas bet kokioje kultūrinėje veikloje - nei muzikinis, nei choreografinis, nei lingvistinis.

Prof. Dr. Jadvyga Čiurlionytė yra muzikologė ir savo nuomonę pareiškė apie muzikinę dalį, nieko neužsimindama apie drabužius bei jų lietuviškumą. Pagaliau tas ansamblis yra gyvas, kuriantis, ir kol jis dirbs, pagal jo darbą išvados visad galės įvairuoti.

Teigimas, kad Mataičio ansamblis yra "mūsų ir mums lietuviams sukurtas", sugriaunamas jau tuo faktu, kad kiekvienas atbaigtas kūrinys (ar tai filmas, paveikslas, knyga ar daina) turi savarankišką egzistenciją. Jis - tas savarankiškas kūrinys - gali būti prieinamas visokių kultūrų žmonėms per visą to kūrinio egzistavimo laikotarpį.

Gal verta čia dar prisiminti, kad daina ir muzikinė kultūra yra pastovesnė ir kinta lėčiau, negu drabužiai. Liudviko Rėzos užrašytos dainos po daugiau kaip šimto metų dainų užrašinėtojų vėl buvo užrašytos iš kaimo dainininkų be jokių pakeitimų nei gaidų, nei žodžių atžvilgiu. Gal todėl ir prigijusi patarlė - iš dainos žodžio neišmesi. Bet sijoną taip! Rūbai kinta žymiai greičiau. Dėl tos priežasties ir etnografai randa ne šimtamečius drabužius, bet tik šio šimtmečio pradžios, geriausiu atveju dar kokią rūbo dalį iš 19-jo amžiaus pabaigos. Bet tai dar nebūtinai "mano tauta savo pirmapradėje skaistybėje, rūstybėje ar užsisvajojime". Priešingai, tai daugiausia svetimų įtakų, svetimo miesto iš miestelių pirkiniai. Jau po baudžiavos panaikinimo prasidėjo gyvesnis kontaktas lietuvių ūkininkų vaikų su didesniais prekybiniais bei kaimynų kultūriniais centrais. Mergelės ir seselės lauktuvių gaudavo iš svetur tą, ką dabar ir randa. Randa, aišku, ir namie austų drobių ir juostų. Tuos dalykus meš ir norime matyti, o ne išsaugotą importą ar iš miestų paskleistas svetimtautiškas madas.

Todėl ir lieku nuomonės, kad atkuriant tautinius drabužius nepakanka vadovautis tik autentiškumo principu, bet reikia ir racionalios atrankos. Rinkti reikia viską, bet ne viską publikuoti ir išleisti į pasaulį. Kiekvienas publikuotas darbas yra dokumentas, duodąs pagrindo specialistams susidaryti nuomonę arba apie lietuviškos kultūros egzistavimą Lietuvoje, arba apie svetimų kultūrų kratinį Nemuno upės baseine.

Drauge su p. D. Simankevičiene giliai vertinu kiekvieną pasireiškimą, atidengiantį bei išlaikantį lietuvišką identitetą, tačiau tas dar nereiškia dirbančiųjų neklaidingumo ar kritikos negalimumo. Lietuvoje pamačiusi daugelio ansamblių tautinius drabužius, muziejuose saugomus rinkinius, susidariau įspūdį, kad ten vienintėlis galiojantis kriterijus yra autentiškumas. Tas reiškia, kad viskas, kas tik atrandama etnografinėj Lietuvoj, yra priimama, ir galutinis rezultatas publikuojamas be pakankamos atrankos, kas lietuviškumą tautiniuose drabužiuose tik sumenkina.

G.E. Kazokienė

Dvi dienos...

Atkelta iš psl. 4

jiems visiems už malonias valandas ir lankytojams padovanotus gražius prisiminimus.

Po laužo, kuris pasibaigė apie vienuoliktą valandą vakaro, lankytojai išvažinėjo namo, o stovyklautojams buvo atvežti naktipiečiai - karštas kakao su sausainiais.

Ryte vėl vėliavų pakėlimas ir pusryčiai. Po pusryčių jau reikėjo sakyti sudie mieliems broliams ir sesėms, nes jau turėjome apleisti stovyklą ir grįžti namo.

Tos dvi malonios dienos, praleistos stovykloje, atgaivino mūsų dvasią ir giliai įsirėžė atmintin, iš kurios, atrodo, niekada neišdils.

Ne kartą žiūrėdamą į linksmą ir gražų mūsų jaunimą, tą tautos žiedą ir elitą, galvojau, kad lietuvybė yra gyva ir ji gyvuos tol, kol plaks nors viena lietuviška širdis.

Br. Mockūnienė

Viešnia iš Amerikos

Sausio 2-15 dienomis vyko Australijos lietuvių pasaulinis skautų sąskrydis - VI-ji Tautinė Stovykla. Su skautais atskrido gyv. Bostone vyr. skautininkė, vilkiukų vadovė Paulė Radziulytė - Kalvaitienė, apie kurią ir norisi tarti keletą žodžių.

Paulė Kalvaitienė gimusi Rusijoje. Nuo pat vaikystės pasireiškė jos palinkimai menui ir sportui. Jaunuole būdama 1922 m. laimėjo Leningrade "Spartakiadoje" pirmą premiją už bėgimą ir šokimą į aukštį. Rusijoje buvo pradėjusi studijuoti ir baletą. 1923 m. su šeima grįžo į Lietuvą ir bematant įsitraukė į sporto ir skautų organizacijas. Kaipo iškili sportininkė buvo 1928 m. nusiųsta į Amsterdamo Pasaulinę Sporto Olimpiadą ir daug sykių kitur,pav., Romą, Rigą, Taliną... Lietuvoje lankė prie Valstybės Teatro veikiančią Dramos Studiją. Turi ir literatūrinių gabumų: parašė nemažai veikalų vaikams.

Begyvendama Bostone, jinai ėjo Skautininkų Ramovės pirmininkės pareigas ir buvo apdovanota ordenu už nuopelnus skautijai. JAV-se priklauso skautų Židiniui ir skautų seserijai (kuri išleido jos sukurtų vaikams pasakų eiliuotu knygą "Stovi Pasakų Pilis"). Bostone 17 metų mokytojauja Lietuvių Lituanistinėje mokykloje, dažnai suruošdama mokiniams ir skautukams vaidinimų. Šalia viso to yra Lietuvių Fondo Bostono skyriaus sekretorė.

Emigracijoje pirmuosius metus praleido Šveicarijoje, kur taip pat mokytojavo lietuvių suorganizuotoje mokykloje ir ten pastatė pirmąjį savo sukurtą vaikams vaidinimą.

Adelaidiškiams Paulė K. labai gerai pažįstama, nes prieš išvykdama į JAV-bes gyveno čia su šeima 10 metų. Dvejus metus buvo Moterų Sekcijos pirmininke ir 10 metų darbo paaukojo Adelaidės lituanistinei mokyklai joje bemokytojaudama. Dabar našlė, Lietuvoje buvo ištekėjusi už Jono Kalvaičio, Kauno Apygardos Teismo prokuroro padėjėjo, užaugino du sūnus; jų vienas - Gintaris pasimirė Adelaidėje, o kitas Ramūnas, inž.- elektronikas, gyvena su šeima Bostone.

Sūnaus Gintario našlė Gražina Kalvaitienė gyvena Adelaidėje ir augina du sūnelius, tad savo trumpą viešnagę Adelaidėje Paulė K. praleido marčios ir anūkų tarpe. Gražina K. suruošė savo namuose, uošvei pagerbti, Kalėdų metu gražų subuvimą ponių, su kuriomis "pabėgėlę" - Paulę iki šiol riša gražūs praeities prisiminimai ir išgyvenimai. Ponių tarpe matėme mūsų garbingą kultūrininkę p. E. Reisonienę, Adelaidės Moterų S-jos darbščią pirmininkę p. R. Bajorūnienę ir didelį būrį kitų ponių kurios praleido su viešnia keletą malonių valandėlių šiltuose, draugiškuose pasikalbėjimuose.

A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė

Namie ir svetur

BRISBANE

NUOTAIKINGA IŠKILA

Kaip ir visur kitur, taip ir čia Brisbanėj pagal nusistovėjusią tradiciją vietos Apylinkės Valdyba kas metai suruošia vaikučiams Kalėdų Eglutę - pobūvį. Tai lyg atsiteisinimas už jų - vaikučių metų bėgyje talkininkavimą: daina, šokiais, deklamacijomis Bendruomenės parengimuose. Daugumoje minimas parengimas vykdavo salėj kur nors, bet šį kartą po ilgesnės pertraukos, valdyba vaikučius išvedė į atvirą gamtą, į labai patrauklią vietovę jūros pakrašty, esantį Šiornklifto parką. Beabejo vaikučius atlydėjo nevien tėvai, bet į čia po lietuviškų pamaldų sugužėjo visa paslankioji vietos bendruomenės dalis.

Darbščios mūsų bitelės - valdybai priklausančios ir nepriklausančios mūsų ponios, mūsų mažuosius visą popietę vaišino įvairiais skanumynais, o suaugusieji vaišino vienas kitą. Kvepėjo kepsniai, čia pat kepami ar jau namuose iškepti ir atsivešti. Miela buvo stebėti ir pačią aplinką. Čia pat apačioj vandenynas daužo bangas į krantą, kiek tolėliau lyg "palangiškis" tiltas giliai įbridęs į vandenį, ant kurio meškeriotojai bando laimę, nors australiška žuvelė pergudri, kad tokioj maistingoj vietovėje kabintusi ant mirtino kabliuko. Ir vėl staigmena - sparnuotas žmogus netikėtai prašniokščia visiems virš galvų pasukdamas į vandenyną. Moterėlės meldžiasi, kad jis ten nenukristų ar už tilto neužkliūtų, jis ramiai stovi ant lentukės pakabintos po sparnais ir kada ateina laikas jam kristi, vis pataiko kur vandens iki kelių tik. Būriniai laiveliai bėga nuo jo, bet anas jų nekliudo.

Galiausiai valdybos sekr. A. Perminas iškilmingai atveža Kalėdų Senelį su dovanomis (tikrumoje - Vaidas). Senelis su apspitusiais vaikučiais praveda ilgoką pasikalbėjimą lietuviškai ir angliškai. Jam kalbant lietuviškai, kaip šiuo metu šalta Lietuvoj, į anglų kalbą verčia geriausiai Brisbanėj kalbantis pipiriukas - Darius Mališauskas, kalbantis geriausiai lietuviškai. Garbė, tarp kitko, jam ir tėvams. Galiausiai iškyla patapo kažkas panašaus į lietuvišką gegužinę, ypatingai kada prabilo V. Lorenco akordeonas. Saulutė taip sąžiningai žibėjusi visą dieną pradėjo slėptis už šlaitų jau būt laikas ir namo, bet visi prisibijo apie tai užsiminti - maži bei jau užaugę. Abejones išblaškė staiga iš kažkur išlindę juodi debesys, o dar griaustiniui lydint, per keliolika minučių susodino visus į mašinas ir paskubomis atsisveikindami apgailestavome, kad neviską buvo spėta sunaudoti kas atsigabenta, kartu su maloniu nusiteikimu, nes buvo jaukiai praleista sekmadienio popietė.

koresp.

MELBOURNE

Į NAUJUS METUS ŽENGIANT

Melbourno Apylinkės Valdybos suorganizuotas tradicinis Naujų Metų balius liks vienas iš atmintinų.

Žmonės rinkosi į erdvią Camberwell Civic Centre salę neskubėdami, lyg tai norėdami dar pratęsti paskutines 77-tų metų skubančias valandas. Apylinkės pirmininkas Albinas Pocius pasitiko ir pasveikino visus prie salės durų ir palinkėjo visiems geros nuotaikos.

Stalai įvairios formos: ilgi, trumpi ir apvalūs, skoningai gėlėmis papuošti, o susėdę žmonės prie jų dar įvairesni, dar gražiau pasipuošę. Ypatingai gražiai ir spalvingai atrodė moterys. Nors, kaip žinoma, mes vis dar mėgstame kartoti tą posakį, kaip ta pirmoji Ieva, kuri nuskynusi obuolį rojaus sode pasakė, kad neturinti nieko nešioti. Gal tas jai ir pasiteisino, bet mūsų jaunoms ir netaip jaunoms ponioms ir net toms, kurios savo gimtadienių seniai jau nebeskaičiuoja, tas niekad nepasitvirtino. Ir šio 77-78 metų baliaus atgarsyje tas irgi nepasitvirtino. Nors žmonių apranga seniausias žaidimas pasaulyje, bet su laiku taisyklės vis keičiasi ir nežiūrint kokia apranga, ji visada ką nors apie nešiotoją pasako. Baliuje apranga buvo: nuostabi, spalvinga, "velniai nematė" bonanza, kuri pasižymėjo aprangos laisve, bet neišaukė jokio pasipiktinimo.

Tarp melbourniškių matėsi daug svečių iš kitų apylinkių, o taip pat iš užjūrių. Teko nugirsti, kaip amerikonai žavėjosi Melbourno lietuvių solidarumu, dideliu žmonių skaičiumi baliuje (buvo virš 600) ir kultūringu baliaus pravedimu ir maisto ir gėrimų patiekimu. Pasigėrėtinai džiugu buvo matyti tokį gausų skaičių jaunimo. Čia, žinoma, pasitarnavo lietuvių skautų pasaulinis sąskrydis, kuris turėjo įvykti Melbourno apylinkėje ir į kurį sausio 3 dieną visi skautai iš arti ir iš toli išvyko.

Viską bestebint artinosi paskutinė 77-tų metų sekundė. Ir štai orkestrui skardžiai atžymėjus tą įvykį, bendruomenės pirmininkas pasveikino visus su naujais metais ir prašė visų sugiedoti Tautos Himną. Dar sveikino skautininkė - viešnia iš Amerikos.

O kokios nuotaikingos tapo po Naujųjų Metų apsireiškimo, pirmosios dvi 78-tų metų valandos. Orkestras, tik su trumpomis pertraukomis nuolatos grojo įvairias senas ir naujas šokių melodijas. Pertraukos metu didelis būrys jaunimo pasiliko stovėti salėje ir į ratą susijungę melodingai traukė įvairias lietuviškas dainas, visai nenorėdami nustoti dainavę. Muzikantams tos lietuviškos melodijos matomai irgi patiko ir vieną kartą, nesulaukę dainos pabaigos, visas orkestras įsijungė groti: "Pasivaikščioti įšėjo žaliais pagiriais, žaliais pagiriais..." ir taip prie tos gražios lietuviškos dainos melodijos dar linksmiau pradėjo suktis poros šokio bangoje.

Nežinau, aš niekad nesekiau padarytų Naujų Metų rezoliucijų, bet manau, kad jų ir šiais metais buvo padaryta gana daug. Viena žinau, kad grįžau iš baliaus geriausiai nusiteikusi - lietuviškas jaunimas mūsų neapvils!

Alisa Baltrukonienė

NEWCASTLE

Pagarba veteranams

ALFONSAS BAJALIS
SULAUKĖ 70 metų

Lietuvos pavyzdingas ir darbštus ūkininkas Alfonsas Bajalis susilaukė 70 metų. Gimė ir augo Plikeliuose, Linkuvos valščiuje, Šaulių apskrityje. Vedė Donatą Poželaitę iš kaimyninių Gataučių. Vedybų pasekoje Plikelių ir Gataučių ūkiai - tėvų palikimai - buvo sulieti į vieną pavyzdingą ūkį darbščiose Alfonso ir Donatos rankose. Artėjantis iš rytų frontas šią šeimą privertė apleisti gimtuosius namus ir trauktis į vakarus. Savo priemonėmis - keturiais arkliais vežant - pasiekė Dischau. Čia palikę savo transporto priemones pasiekė Oldenburg. Iš čia 1949 metais atvyko į Australiją ir įsikūrė Newcastelyje. Alfonsas įsigijo statybininko specialybę. Išleido į mokslus sūnų Algį ir dukteris Daną, Ziną ir Rasą.

Newcastelio apylinkės lietuvių gyvenime Bajalių šeima yra viena iš aktyviausių. Vaikai mokslo metais buvo matomi choruose, tautinių šokių grupėse bei vaidinimuose. Pats Alfonsas ir Donata - nuolatiniai rėmėjai ir talkininkai visose lietuvių gyvenimo srityse. Šiuo metu Alfonsas dirba Apylinkės Valdyboje ir taip pat yra bažnytinio komiteto pirmininkas.

Gražiai įrengtuose namuose šeimos narių ir bičiulių tarpe, atsilankant svečiams Vincui ir Birutei Popeliučkoms iš Melbourno - artimiems kaimynams Lietuvoje - įvyko Alfonso amžiaus sukaktuvių proga vaišės. Prie vaišių stalo Alf. Šernas sveikino sukaktuvininką pažymėdamas nepaprastą Alfonso energiją ir kilnų, draugišką lietuvišką būdą.

Geros sveikatos ir ilgiausių metų.

BALIO ZAKARAUSKO 70 metų SUKAKTIS

Balys Zakarauskas atšventė savo 70 metų sukaktį keturių hektarų sodyboje Speers Point apylinkėje.

Skaitlinga šeima, kurią mes čia Newkastelyje vadiname "Zakarauskų Klanu", suvažiavę iš arti ir toli šios sukakties proga sūnų Juliaus ir Henriko kviečiami į didžią puotą, kurios mastą trumpai nusako, kad puotos metu buvo kepama lauke kiaulė svečio iš Sydnejaus p. Meškausko priežiūroje.

Balys gimė, gyveno ir sukūrė šeimą Skaruliuose, Jonavos valsčiuje, Kauno apskrityje. Pro Skarulius žygiuodavo Lietuvos kariuomenės įvairios ginklų rūšys į Gaižiūnų poligoną į ten ir atgal. Gal per tai tiek Balio tiek jo brolio Miko (jau mirusio) dukros ir sūnūs tiek jaunystės laikais tiek ir jau sukūrę šeimas Newcastelyje ir Sydnejuje dirba kultūrinėje ir organizacinėje lietuvių veikloje. Gi Balys su broliu Miku aktyviai su ginklu stovėjo reikiamu atveju Lietuvos sargyboje.

Sukaktuvininką puotos eigoje sveikino Petras Bruzga palinkėdamas ilgus metus būti savųjų tarpe.

Šiuo metu Balys su žmona Ona, vaikams Juliui, Henrikui, Aldonai ir Reginai su šeimomis gyvenant toliau, vieni abu du ramiai gyvena koloninio stiliaus septynių kambarių namuose devynių palmių pavėsyje ir jaučiasi lyg Lietuvos dvare.

Graži vieta ilsėtis po ilgo gyvenimo ir neišdildomų prisiminimų kelionėje nuo Skarulių iki Newcastelio. Kaip Ona, Balio žmona pasakoja, ji viena su keturiais mažamečiais vaikais laivuku plaukė nuo Skarulių Nerimi iki Kauno, o vėliau Nemunu iki Jurbarko. Tik Vokietijoje susirišo su Baliu, kuris buvo įtrauktas į kariuomenės tarnybą.

Ilgiausių metų Baliui.

Alf. Šernas

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Canberroje sėkmingai egzaminus išlaikė ir brandos (HSC) atestatus įsigijo Rene Schaffer (Angelės Miniotaitės-Schaffer dukra) ir Audrius Miniotas - Karolio Minioto sūnus. Abu abiturientai puikiai kalba ir skaito lietuviškai. Sveikiname ir linkime siekti aukštesnio mokslo.

Be abejo, yra ir daugiau lietuvių, baigusių gimnazijas, ir būtų gerai, jei tokie baigusieji būtų registruojami ir net skelbiami Mūsų Pastogėje, ypač kai australų spaudoje gimnazijas baigusieji jau neskelbiami, o egzaminų rezultatus gauna privačiai paštu.

***

Beveik keturias savaites paviešėjusi pas tėvus Sydnejuje sausio 20 d. vėl išvyko į Vokietiją Ugnė Kazokaitė, kur ji turi atsakomingą darbą. Tikisi po metų sugrįžti į Australiją galutinai.

***

Metų pabaigoje Australijoje viešėjęs Lietuvos disidentas ir poetas Tomas Venclova Lietuvai padarė daugiau reklamos, negu tikėtasi: su juo pasikalbėjimus paskelbė visų Australijos valstijų sostinių didieji laikraščiai, kur tik jis lankėsi.

***

Viennos (Austrijoje) dienraštis "Die Presse" (gruodžio pradžioje) paskelbė platų straipsnį apie gyvenimą šiandieninėje Lietuvoje. Straipsnio autorius V. Oberleitner aprašo, kad stipriausias sovietiniam režimui pasipriešinimas reiškiasi Lietuvoje. Jis duoda visą eilę aiškių iššūkių pradedant R. Kalanta ir baigiant demonstracijomis Vilniuje. Autorius pasakoja ir režimo nuotaikas apie Pabaltįjį. Į Vienną atvykęs disidentas iš Leningrado Boris Veil pasakojęs, kad jam esant Sibire vienas KGB karininkas išsireiškęs: "Su estais ir latviais mes galime lengvai susitvarkyti, bet iš lietuvių kas antrą reikėtų sušaudyti".

Skaitykite Mūsų Pastogę!

Frank J. Siebert
LAIDOTUVIŲ BIURAS
49 Wakefield St., Adelaide
Tel. 223 5879 veikia ištisą parą
Per pastaruosius 28 metus esame glaudžiame kontakte su katalikiška lietuvių bendruomene

KALBA

DĖMESIO VAŽIUOJANTIEMS Į KANADĄ

Šiuo metu nėra pilnai aišku, kurie Amerikos lietuvių sporto klubai pakvies Australijos lietuvius sportininkus žaisti pas save. Kadangi tuo metu yra pati vasara Amerikoje ir daugumas žmonių atostogauja išvažiuodami iš didžiųjų miestų, tai yra sunkumų ten surengti rungtynes ir apgyvendinti tokį didelį skaičių žmonių. Jeigu ALFAS greitu laiku negaus oficialių pakvietimų iš Amerikos, tai gali tekti grįžtančiuosius paskirstyti į dvi grupes: I-ji grupė skris atgal tiesiai po Toronto Lietuvių Dienų, kas bus maždaug po trijų savaičių, ir antroji grupė po Lietuvių Dienų bus laisvi ir savo nuožiūra galės važinėti po Kanadą ar Ameriką iki rugpiūčio 2 d. (2.8.1978) ir tą dieną turės būti Los Angeles, iš kur visi kartu turės skristi į Sydney.

Visiems klubams pasiųsta eilė blankų - anketų, kurias klubai padalins važiuojantiems sportininkams ir svečiams. Šiuos blankus reikia kuo greičiau užpildyti ir kartu per savo klubą ar tiesioginiai pasiųsti ALFAS 18 Miller Ave., Ashfield, N.S.W., 2131. Taip pat kiekvienas važiuojantis turi pasisakyti, jei nebus pakvietimų į Ameriką, su kuria grupe jis nori važiuoti namo.

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės yra nuo birželio 27 iki liepos 3 d. Po to vyks Pasaulio Lietuvių Dienų programa.

Pakartotinai pranešama, kad kiekvienas žaidėjas ir svečias, važiuoją į Toronto, turi išplatinti po vieną loterijos bilietų knygutę (važiuojant iš šeimos keliems, užtenka vienos). Klubai taip pat prašomi pagyvinti kelionei aukų rinkimą, nes kiekviena auka, ar kiekvienas parduotas ALFAS loterijos bilietas, prisideda prie mūsų sportininkų pasiuntimo į Kanadą. ALFAS kreipiasi į Australijos lietuvius dosniau padėti mūsų sportininkams, kurie bus Australijos Lietuvių Bendruomenės ambasadoriai Pasaulio Lietuvių Dienose.

AUSTRALIJOS LIETUVIAMS SPORTININKAMS

Lygiai po metų man vėl tenka džiugi proga per pasiuntinį pasveikinti tolimosios Australijos lietuvius sportininkus bei sporto darbuotojus Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos metinio suvažiavimo ir sporto šventės metu.

Jums linkime našios sportinės darbuotės ir malonaus sportavimo giedrioje lietuviškoje nuotaikoje.

1978-ji metai prasideda lietuvių išeivijos sportinio pajėgumo bei tarpusavio susiklausimo ženkle. Į šiuos metus žvelgiame su viltimi, jog Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse pasirodysime sportiniai brandūs ir vieningi su viso pasaulio tėvainiais sportininkais.

Laukiame Jūsų - mielų Australijos lietuvių sportininkų gausaus dalyvavimo visų mūsų didžioje sporto Šventėje - Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse birželio 27 - liepos 3 dienomis Toronte, Kanadoje.

Iki nebeužilgo pasimatymo Toronte,

Jūsų,
Pranas Berneckas,
ŠALFASS-gos Centro
Valdybos Pirmininkas

Išrinktos rinktinės

Rinktinių dalyvių pavardės yra spausdinamos alfabetine tvarka.

VYRŲ KREPŠINIO RINKTINĖ

1. G. Brazdžionis	Melb.
2. V. Brazdžionis	Melb.
3. R. Gulbinas	Sydn.
4. G. Gustafson	Sydn.
5. A. Jaunutis	Adel.
6. E. Kardas	Geel.
7. S. Karpuška	Geel.
8. R. Leknius	Melb.
9. A. Milvydas	Melb.
10. J. Obeliūnas	Geel.
11. A. Wiasiak	Geel.
Treneris - S. Šutas	Geel.

Atsarginiai: I.S. Ragauskas ir A. Petraitis Melb.

MOTERŲ KREPŠINIO RINKTINĖ

1. R. Grigonytė	Adel.
2. A. Jančauskaitė	Geel.
3. V. Juciūtė	Adel.
4. R. Kasperaitytė	Sydn.
5. J. Obeliūnienė	Geel.
6. R. Rupinskaitė	Adel.
7. R. Statkuvienė	Melb.
8. R. Šidlauskaitė	Melb.
9. A. Tamošiūnaitė	Melb.
10. V. Venclovaitė	Canb.
11. E. Vyšniauskaitė	Melb.
Treneris - S. Visockis	Adel.

Atsarginės: R. Andriejūnienė Sydn. ir V. Schrederytė Geel.

BERNIUKŲ KREPŠINIO RINKTINĖ

1. S. Balnionis	Melb.
2. J. Ignatavičius	Adel.
3. K. Jomantas	Geel.
4. S. Navakas	Adel.
5. E. Paškevičius	Hob.
6. B. Stanwix	Hob.
7. E. Ragauskas	Melb.
8. D. Šutas	Geel.
9. P. Šutas (Kapit.)	Geel.
10. P. Urnevičius	Adel.
11. A. Vieraitis	Adel.
Atsarginis - E. Kardas	Geel.
Treneris - D. Atkinson	Adel.
Atsarg. tren. P. Andriejūnas	Sydn.

MERGAIČIŲ KREPŠINIO RINKTINĖ

1. I. Bertašiūtė	Melb.
2. R. Bertašiūtė	Melb.
3. M. Jaciunskytė	Adel.
4. L. Jankutė	Canb.
5. A. Kaitinytė	Hob.
6. V. Kalninš	Adel.
7. G. Muciniekaitė	Melb.
8. L. Muciniekaitė	Melb.
9. N. Opulskytė	Adel.
10. R. Rupinskaitė	Adel.
11. M. Radcliffe	Melb.
12. L. Visockytė	Adel.

(Mergaitės į Kanadą nevažiuoja).

VYRŲ TINKLINIO RINKTINĖ

1. J. Belkus	Sydn.
2. P. Bindokas	Geel.
3. P. Boudville (Kapit.)	Adel.
4. A. Kalninš	Adel.
5. G. Kymantas	Geel.
6. A. Laurinaitis	Sydn.
7. S. Lukoševičius	Adel.
8. R. Milašas	Sydn.
9. A. Zduoba	Sydn.
10. E. Zduoba	Sydn.
Atsarginiai: P. Stanwick	Hob.
E. Karpavičius	Sydn.
Treneris - G. Sauka	Sydn.

MOTERŲ TINKLINIO RINKTINĖ

1. M. Atkinson	Adel.
2. C. Bann	Sydn.
3. S. Bernaitienė	Adel.
4. A. Boudville (Kapit.)	Adel.
5. I. Dambrauskienė	Sydn.
6. S. Dambrauskaitė	Sydn.
7. D. Grigonytė	Adel.
8. I. Gulbinaitė	Sydn.
9. S. Gustafson	Sydn.
10. A. Liesytė	Sydn.
Atsarginės: R. Rupinskaitė	Adel.
R. Kasperaitytė	Sydn.
Treneris R. Dambrauskas	Sydn.

Atletams svarbu

AUSTRALIJOS LIETUVIAMS PLAUKIKAMS

Birželio 27 - liepos 3 dienomis Toronte, Kanadoje įvyksta Pasaulio Lietuvių Sportinės Žaidynės, į kurias Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga siunčia Australijos lietuvių sportininkų kontingentą (apie 70 sportininkų). Jau sudarytos rinktinės moterų ir vyrų krepšinio, tinklinio, stalo ir lauko teniso varžyboms.

Kreipiuosi į visus Australijos lietuvius, kurie yra pakankamai geri plaukikai ir norėtų dalyvauti šių žaidynių Kanadoje plaukimo varžybose, nedelsiant kreiptis į Leoną Baltrūną adresu 7 Stephens St. North Balwyn, Vic. 3104, arba telefonu 857 9449 ir pranešti detales apie savo pajėgumą plaukime.

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse numatoma tokia plaukimo programa:

VYRAMS: 100 m. laisvu stiliumi, 200 m. laisvu stiliumi ir 400 m. laisvu st. 100 m. nugara, 100 m. peteliške ir 200 m. kompleksiniai.

MOTERIMS: 100 m. laisvu stiliumi, krūtine, nugara ir peteliške. 200 m. laisvu stiliumi ir kompleksiniai.

Visoms plaukimo varžyboms kvalifikacinės normos neįvedamos.

JAUNIAMS: berniukams ir mergaitėms 13-14 m.: 100 m. laisvu stiliumi, krūtine, nugara ir peteliške; 200 m. laisvu stiliumi, kompleksiniai.

Amžių kvalifikuoja pagal senumą varžybų dieną.

Kiekvienas dalyvis gali dalyvauti nedaugiau kaip 4 varžybose. Kiekvienam, besidominančiam plaukimo varžybomis, mielai suteiksiu asmeniškai daugiau informacijų.

PASAULIO LIETUVIŲ SPORTINIŲ ŽAIDYNIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PROGRAMA.

VYRAMS: 100 m. 200 m. 400 m. 800 m. 1500 m. 3000. 110 m. kliūtinis - bėgimai.

Į tolį, į aukštį, trišuolis, su kartimi - šuoliai.

Rutulys (16 sv.), diskas (2 kg.) ir ietis - metimai ir 4 x 100 m. estafete bėgimas.

MOTERIMS: 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 100 m. kliūtinis - bėgimai.

Į tolį, aukštį - šuoliai.

Rutulys, diskas ir ietis ir 4 x 100 m. bėgimo estafete.

JAUNIAI: A-gimę 1959-61 metais, B-gimę 1962-63 metais, C-gimę 1964-65 metais: 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 1500 m.

Į tolį, į aukštį, trišuolis, rutulys, diskas, ietis ir 4 x 100 m. estafete.

Tautiečiai Australijoje, norį dalyvauti aukščiau išvardintose varžybose, prašau nedelsiant kreiptis į mane, aukščiau nurodytu adresu arba telefonu.

Leonas Baltrūnas

Sydney Lietuvių Klube

PRANEŠIMAS

Sydney Lietuvių Klubas planuoja praplėsti klubo pastatus naujomis patalpomis.

Klubo Valdyba nori gauti patalpų reikalu pasiūlymų ir pageidavimų iš lietuviškų organizacijų bei sambūrių.

Pageidavimai ir pasiūlymai turi būti padaryti ir pateikti raštu nurodant:

a) kokių patalpų organizacija reikalinga;

b) kiek valandų per savaitę numato patalpomis naudotis;

c) kiek ir kaip galėtų prisidėti prie numatytų patalpų išlaikymo.

Vasario 15 d., trečiadienį, 7.30 val. v. Klubo patalpose kviečiamas organizacijų (suinteresuotų patalpomis) vadovų ar atstovų pasitarimas patalpų reikalu.

Atvykdami vadovai ar atstovai prašomi turėti su savimi aukščiau nurodytus pageidavimus ar pasiūlymus raštu.

Sydney Lietuvių Klubo
Valdyba

ATNAUJINKITE

M.P. PRENUMERATĄ

Spalio revoliucijos 60 m. sukakties proga Sovietų Sąjungoje nesuteikta amnestijos jokiam politiniam kaliniui; tuo tarpu Jugoslavijos Tito ta pačia proga išleido 218 politinių kalinių.

***

Kai artimuose rytuose dedamos pastangos įgyvendinti taikai, net esančių karo padėtyje valstybių - Egipto ir Izraelio prezidentai ir min. pirmininkai lankosi vieni pas kitus siekdami taikingo susitarimo, tai Indokinijoje vėl iš naujo užvirė karas: komunistiniai kraštai - Kambodija ir Vietnamas yra karo padėtyje, kai Vietnamo kariuomenė įsiveržė į Kambodiją. Atrodo, Vietnamui daugiau kaip dvidešimties metų karo vis dar neužteko.

KAIP IŠLIKTI UŽĖJUS CIKLONUI?

Tropinių kraštų ciklonai yra pačios pavojingiausios audros. Ciklono vėjas sukasi ratu apie ramiai esančią ciklono "akį". Vėjo stiprumas gali ciklone išsivystyti iki 200 km per valandą. Ciklonai paprastai kyla Australijoje tarp lapkričio ir balandžio mėnesių daugiausia jūros pakraščiuose, bet gali jie kilti kiekvienu metu ir bet kokioje vietoje. Ciklonas gali eiti 300 km. pločiu su vėtra, kuri skardos gabalą gali paversti giljotinos peiliu, palmės riešutą - patrankos sviediniu ir akmenuką - kulka.

Kilus ciklonui įsidėmėkite:

Nesijaudinkite ir laikykitės viduje. Slėpkitės stipriausioje namo vietoje - gal vonioje arba tualete. Jeigu namas ima svyruoti ir gali griūti, įsikibk į stiprius įrengimus, kaip vandens vamzdžius arba ieškok apsaugos po stipriu stalu arba po lova. Geri matracai gali gerai apsaugoti nuo sužalojimų. Būk kaip galint viduje, kol ciklonas praeis.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

LATROBE VALLEY

Gruodžio 3 d. Morwellio Sacred Heart bažnyčioje susituokė Vytautas Šabrinskas ir Paula Roodenrys.

Vytautas, veiklių latrobiečių Alės ir Servacijaus Šabrinskų sūnus, lektoriauja Gippslando Institute Churchill mieste, priklauso lietuvių bendruomenei ir daugelį metų parūpina muziką lietuvių renginiams.

Paula, olandų kilmės mergaitė, vietos lietuviams gerai žinoma ir mėgiama, nes su Vytautu jau keli metai dalyvauja seniūnijos parengimuose.

Vestuviniame pokylyje dalyvavo virš šimto svečių, kurių tarpe nemažai lietuvių.

Gauta sveikinimų iš Lietuvos, Amerikos ir Olandijos.

Jaunieji Šabrinskai gyvens Moe mieste, kur puikiame 5 akrų sklype turi pasistatę namą.

Latrobe Valley ir Sale lietuviai linki jiems ilgiausių metų! a.a.

ŠVENTĖS NEWCASTLE APYLINKĖJE

KALĖDŲ ŠVENČIŲ POBŪVIS

Apylinkės Valdyba surengė šeimyniška Kalėdų pobūvį su eglute vaikams sekmadienį, gruodžio 18 d. St. Peters salėje, Hamilton.

Ypatingo džiaugsmo sukėlė visiems pasirodymas iš Sydney tautinių šokių grupės "Sūkurio" vadovaujamo Marinos Osinaitės-Cox. Ši grupė atvyko autobusu palydima šokėjų tėvų ir šiaip svečių. Jaunų šokėjų gražūs rūbai ir grakštus šokimas, grojant akordeonu Jonui Zubrickui, paliko malonų įspūdį.

Puošnią eglutę įrengė V. ir G. Kutai. Kalėdų senelis, vaidinamas Stepo Klemenio, vaikus apdovanojo dovanėlėmis, parūpintomis valdybos lėšomis.

Zina Zakarauskienė su dukra Vale ir sūnumi Adomu melodingai sudainavo keletą šventiškų giesmių.

Gausiai susirinkę apylinkės lietuviai su šeimomis turėjo puikią progą susitikti ir susipažinti su svečiais iš Sydnejaus.

Pobūvį gražiai pravedė valdybos vicepirmininkė Janina Barštytė Davies.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Naujų Metų sutikimas, kurį taip pat surengė apylinkės valdyba skoningai dekoruotoje St. Peters salėje, buvo puikus.

Gausiai susirinkę svečiai, kurių tarpe kaip visada ne maža kitų tautybių mūsų draugų, geram orkestrui grojant, šoko be sustojimo iki 2 val. ryto.

Svečiai mėgavosi skoningais užkandžiais ir šaltais gėrimais.

Turtinga loterija. Buvo daug laimikių suaukotų privačių asmenų bei lietuvių prekybininkų. Šį kartą galima pasidžiaugti darnia moterų - ponių talka pateikiant svečiams kavą su tortais bei pyragaičiais.

Visi esame dėkingi Apylinkės Valdybai už pastangas surengiant Kalėdinį pobūvį ir Naujų Metų Sutikimą. Taip pat malonu, kad šie švenčių proga parengimai jau įgavo tradicinį vardą ir visi žinome, kaip bus ir ateinančių šių švenčių dienose.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Kalėdų antrą dieną kun. P. Martuzas laikė pamaldas šv. Lauryno bažnyčioje. Giedojo Newcastelio choras. S. ir C. Žukai svečiui kun. P. Martuzai surengė pietus savo namuose.

PRANEŠIMAS

Nuo sausio 14 dienos Adelaidėje lietuviška radijo valandėlė bus transliuojama kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. ryto. Laikas pastovus ir visi maloniai kviečiami tai įsidėmėti.

PATIKSLINIMAS

Pereitame M.P. numery S.L.M.-S.G.D-jos aukotojų sąraše praleista klaida: ne po $ 3, bet po 5 dolerius Draugijai aukojo: S.K. Pocius, V. Narušis ir A.V. suinteresuotuosius maloniai atsiprašome. Red.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 East Terrace, Bankstown. Tel.: 708-1414

ŠEŠTADIENIAIS IR SEKMADIENIAIS ŠOKIAI GROJANT GOLDEN TRIO KAPELAI

Sausio 29 d., sekm., 3 val.
PIRMAS SKAMBUTIS
3 veiksmų komedija. Stato Atžala

Sydnejaus Liet. Klubo bibliotekoje gauta pardavimui naujų plokštelių, knygų, didelis pasirinkimas vaikams knygelių, gražus moteriškas tautinis kostiumas, pašto ženklai, medaliai ir kt.

Biblioteka atidara: trečiadieniais 3-5 val., sekmadieniais 1.30-4 val.

Sydnejaus Liet. Klube perkant išnešimui didesniais kiekiais duodama 10% nuolaidos už spiritinius gėrimus ir 5% už alų.

Primename, kad šeštadienių šokių vakarais visi turi dėvėti klubo taisyklėse nurodytą aprangą.

KLUBAS ATVIRAS:
pirm.-treč. 4-10 val., ketv: 4-11 val., penkt. 4-12 val., šešt. 2-1 val., sekm. 12.30 - 11 val.

ŠOKIAI grojant Golden Trio kapelai šešt. 8-12 val., sekm. 7-10 val.

Antradieniais stalo tenisas
Trečiadieniais šachmatai
Ketvirtadieniais dvigubi jackpotai

VALGYKLA veikia: pirm. - penk. 6-9 val., šešt. 6-10 val., sekm. 1-9 val.
Valgyklos vedėja G. Kasperaitienė

DĖMESIO!

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBE
sausio 29 d., sekmadienį, 3 val. ATŽALOS Teatras kartoja A.N. Hennequin ir B. Collier trijų veiksmų komediją

PIRMAS SKAMBUTIS

Tautiečiai kviečiami ir iš tolimesnių vietovių - Newcastle, Wollongong, Canberra ir kt.

Bilietai: dirbantiems $ 3, pensininkams ir moksleiviams - $ 2.

Nepraleiskite retos ir gal paskutinės progos!

VIETOJ GĖLIŲ

Pagerbiant velionį a.a.S. Osiną vietoj gėlių Mūsų Pastogei aukojo 10 dolerių G. ir L. Petrauskai.

**

Vietoj gėlių mirus Newcastle bendruomenės nariui Jonui Savickui dalyvavę jo laidotuvėse lietuviškai spaudai paremti sudėjo $ 46.50. Iš šios sumos $ 23.25 skirta mūsų Pastogei.

Ta pačia proga specialiai Mūsų Pastogei aukojo: S. ir P. Kairiai 12 dolerių ir E.S. Daugėlai 10 dolerių.

VISUR VISAIP

Moterų Draugija Sydnejuje pasižymi išradingumu: vasario 4 d. Blynų Baliuje statomas "Antrasis skambutis". Ką tai reiškia? Konkurencija Atžalai? Naujas ir negirdėtas veikalas ar virtuvės patiekalas? Įsitikinsite dalyvaudami Blynų baliuje vasario 4 d. Syd. Liet. Klube.

***

Melbourno Dainos Sambūris pakviestas ir sutiko dalyvauti Williamstown festivalyje sausio 29 d., sekmadienį po pietų. Numatoma, kad Sambūriui akomponuos simfoninis orkestras. Taip pat įsidėmėtina, kad toje pačioje programoje dalyvaus ir "Sun Aria" laimėtoja. Koncertas įvyks Williamstown miesto rotušėje.

***

Šeštoji skautų tautinė stovykla pasibaigė ir svečiai jau išsiskirstė. Nors pačioje pradžioje žinios iš stovyklos ir buvo gana skeptiškos, bet galutiniame rezultate ši stovykla buvusi visapusiškai pavyzdinga.

***

Švenčių metu Australijos Liet. Katalikų Federacijos suvažiavimas Adelaidėje buvęs labai sėkmingas. Net Naujų Metų baliuje išlaikytas tradicinis separatistinis (gal aparteidinis?) charakteris: Bendruomenės N.M. baliuje dalyvavo virš 250 žmonių, gi Federacijos baliuje gal nesiekė šimtinės.

ATŽALA DĖKOJA

Kalėdų - Naujų Metų švenčių proga Sydnejuje viešėjusi p. Izolda Davis, norėdama konkrečiai paremti lietuviško teatro veiklą ir ypač išreikšdama savo didelį norą išvysti Atžalos spektaklį Adelaidėje, paskyrė Sydnejaus lietuvių teatrui Atžalai 100 dolerių.

Atžala dėkoja poniai I. Davis už jos gražius linkėjimus ir malonų dėmesį.

RADIJO LAIDOS LIETUVIŲ KALBA AUSTRALIJOJE

SYDNEY Stotis **2EA** 800 kHz
Antradieniais 1.30–2 val.p.p.
Trečiadieniais 2–2.30 val.p.p.

CANBERRA Stotis **2XX** 1010 kHz
Ketvirtadieniais 8–8.30 val. vak.

ADELAIDE Stotis **5UV** 530 kHz
Šeštadieniais 9 val. ryto

Syd. Liet. Mot. Soc. Globos Draugija
kviečia visus iš arti ir toli į tradicinį metinį

Užgavėnių blynų balių

vasario 4 d., šeštadienį Sydney Lietuvių Klube. Pradžia 7.30 val.
Programoje: "ANTRASIS SKAMBUTIS!"
Taip pat - blynai, šokiai, loterija, žaidimai...
Visi mielai kviečiami ir laukiami!

Valdyba

MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY "OUR HAVEN"

Published
by the Lithuanian Community
Publishing Society Ltd.
P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W. 2200

Redaktorius V. Kazokas
Redakcijos Patariamoji Komisija;
I. Jonaitis, A. Reisgys.

Redakcijos adresas: 13 Percy St.,
Bankstown, N.S.W. 2200;
Tel. 709 8395

Administracijos adresas:
P.O. Box 550
Bankstown, N.S.W. 2200
Administracijos Tel. 649 9062

Prenumerata:

Australijoje metams	$ 20.00
Užsienyje paprastu paštu	$ 24.00
Oro paštu į N. Zelandiją	$ 35.00
Oro paštu kitur	$ 50.00

Atskiro Nr. kaina 50 centų

Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Rotor Press Pty. Ltd.